

УДК 351.86.07:005.521:004](477)

ІНСТИТУЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОГНОЗУВАННЯ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНОЮ БЕЗПЕКОЮ УКРАЇНИ

В.С.Андрейчук,*Національна академія державного управління при Президентові України*

У статті висвітлюється роль прогнозування як складової аналітичної діяльності органів державної влади, зокрема й у сфері забезпечення національної безпеки. Аналізується інституційне забезпечення сектору безпеки та оборони України. Зазначається, що система інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління у сфері національної безпеки – це сформована сукупність інформаційних, організаційних, інституційних, методичних, програмно-технологічних компонентів, що сприяє оперативності формування, забезпечує необхідну якість та моніторинг впровадження управлінських рішень. Висвітлюються особливості прогнозування і планування у сфері національної безпеки та оборони, де вказується, що метою планування в цих сферах є забезпечення реалізації державної політики шляхом розроблення стратегій, концепцій, програм, планів розвитку органів сектору безпеки і оборони, управління ресурсами та ефективного їх розподілу. Пропонуються шляхи вдосконалення впровадження інформаційних технологій прогнозування в системі державного управління національною безпекою України.

Ключові слова: державне управління, технології прогнозування, інформаційно-аналітична діяльність, державне управління у сфері забезпечення національної безпеки.

INSTITUTIONAL SUPPORT FOR THE INTRODUCTION OF INFORMATION TECHNOLOGIES FORESIGHT IN THE SYSTEM OF PUBLIC ADMINISTRATION BY THE NATIONAL SECURITY OF UKRAINE

V.S.Andreichuk,*National Academy for Public Administration under the President of Ukraine*

The article covers the role of forecasting as a component of analytical activity of state authorities, in particular in the sphere of ensuring national security. The institutional support of the security and defense sector of Ukraine is analyzed. It is noted that the system of informational and analytical support of public administration in the field of national security is a formed set of informational, organizational, institutional, methodological, programmatic and technological components, which promotes the efficiency of formation, provides the necessary quality and monitoring the implementation of management decisions. The peculiarities of forecasting and planning in the field of national security and defense are highlighted, which states that the purpose of planning in these areas is to ensure the implementation of the state policy through the development of strategies, concepts, programs, development plans of the security sector and defense sector, resource management and efficient allocation. The ways of improvement of introduction of information technologies of forecasting in the system of public administration by the national security of Ukraine are offered.

Key words: state administration, technologies of forecasting, information-analytical activity, state administration in the field of providing national security.

Постановка проблеми. У сучасних умовах актуалізується потреба підвищення ролі прогнозування як складової аналітичної діяльності органів державної влади, адже від здатності державного апарату на підставі аналізу отриманої інформації формувати стратегічні завдання та приймати необхідні суспільству управлінські рішення залежить не лише ефективність діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, а й можливість подолання загроз та викликів, які постають сьогодні перед Українською державою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з проблематики та виділення невирішених частин загальної проблеми. У цій статті враховано теоретичні положення щодо проблеми забезпечен-

ня ефективності прогнозування в органах сектору безпеки і оборони України провідних вітчизняних і зарубіжних учених, серед яких: О.Ахременко, К.Боришполець, С.Вировий, В.Вітлінський, В.Гець, В.Горбатенко, В.Горбулін, О.Дегтяр, В.Грубов, О.Данільян, О.Дергачов, О.Дзьобань, М.Дмитренко, Н.Дяченко, В.Жук, А.Качинський, Ю.Кальниш, О.Литвиненко, С.Лукін, В.Мамонова, В.Матвієнко, Г.Тагірова, С.Телешун, Ю.Шаров, Е.Янч та ін. Значені науковці сформуvalи широку методологічну базу для теоретичного дослідження окремих аспектів означеної проблематики.

Метою статті є висвітлення інформаційно-аналітичного забезпечення прогнозування в системі державного управління національною безпекою.

© Андрейчук В.С., 2018

Виклад основного тексту з повним обґрунтуванням результатів. Аналізуючи законодавче забезпечення прогностичної діяльності, слід зазначити, що відповідно до Закону України “Про державне прогнозування та розроблення програм економічного та соціального розвитку в Україні” від 23 березня 2000 р. № 1602-III державне прогнозування економічного і соціального розвитку як науково обґрунтоване передбачення напрямів розвитку є засобом формування та прийняття конкретних рішень державними органами, органами місцевого самоврядування щодо регулювання соціально-економічних процесів [1].

В Енциклопедичному словнику з державного управління прогнозування (англ. forecasting) визначається як процес отримання науково обґрунтованих імовірнісних оцінок можливих шляхів і результатів розвитку системи, а також потрібних для цього ресурсів та організаційних заходів. Найбільш поширеним є таке визначення: прогнозування – це багатоступінчастий процес наукового дослідження, що передбачає постановку мети, одержання інформації, її обробку, оцінку й аналіз, визначення перспектив і ймовірності реалізації прогнозу. Під “державним прогнозуванням” розуміється процес системного дослідження прогнозного фону; формування з дотриманням принципів науково обґрунтованих прогнозів перспектив суспільного розвитку (у тому числі альтернативних); моніторинг динаміки поточних змін та внесення коректив у заявлені прогнози, які становлять підґрунтя для моделювання ефективних державно-управлінських рішень [2].

Прогнозування здійснюється системою інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління як взаємозалежною та відповідним чином сформованою сукупністю організаційних, нормативно-правових, інформаційних, методичних, програмно-технологічних компонентів, забезпечує необхідну якість прийнятих управлінських рішень шляхом раціонального використання інформаційних ресурсів та інформаційних технологій [3, с. 5].

Інформаційно-аналітичне забезпечення є також ключовим і в системі державного управління національною безпекою України, оскільки сприяє якісному аналізу загроз та викликів національній безпеці держави та впровадженню ефективних управлінських рішень для їх подолання.

Аналізуючи інституційне забезпечення сектору безпеки та оборони України, слід зазначити, що загальне керівництво в цих сферах відповідно

до Конституції і законів України здійснює Президент України. Контроль за дотриманням законодавства та реалізацією державної політики у сферах національної безпеки і оборони, забезпечення її необхідними силами, засобами і ресурсами здійснюються Кабінетом Міністрів України у межах його компетенції [5].

Верховна Рада України в межах повноважень, визначених Конституцією України, визначає засади внутрішньої та зовнішньої політики, основи національної безпеки, формує законодавчу базу в цій сфері, схвалює рішення з питань введення надзвичайного і воєнного стану, мобілізації, визначення загальної структури, чисельності, функцій Збройних Сил України та інших військових формувань, створених відповідно до законів України [5].

Рада національної безпеки і оборони України координує та контролює діяльність органів виконавчої влади у сферах національної безпеки і оборони, з урахуванням змін у геополітичній обстановці вносить Президенту України пропозиції щодо уточнення Стратегії національної безпеки України та Воєнної доктрини України [5].

Центральні органи виконавчої влади беруть участь у заходах з питань забезпечення безпеки та оборони країни в межах своєї компетенції, визначеної законами та виданими на їхній основі іншими нормативно-правовими актами [4].

Ключовою ланкою у сфері забезпечення планування та прогнозування розвитку системи безпеки та оборони країни є Рада національної безпеки і оборони України, яка з урахуванням нинішніх загроз та викликів у безпековому середовищі визначає концептуальні підходи, напрями, заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, схвалює проекти стратегій, концепцій, державних програм та інших стратегічних документів, якими визначаються основні напрями і завдання державної політики у сферах національної безпеки і оборони, здійснює координацію і контроль за їх виконанням [5].

Аналізуючи особливості прогнозування та планування у сфері національної безпеки та оборони, слід зазначити, що метою планування в цих сферах є забезпечення реалізації державної політики шляхом розроблення стратегій, концепцій, програм, планів розвитку органів сектору безпеки і оборони, управління ресурсами та ефективного їх розподілу. Планування у сферах національної безпеки і оборони поділяється на довгострокове (понад п'ять років), середньострокове (до п'яти років) та короткострокове (до трьох років) [5].

Документами довгострокового планування є Стратегія національної безпеки України, Стратегія воєнної безпеки України, Стратегія громадської безпеки та цивільного захисту України, Стратегія розвитку оборонно-промислового комплексу України, Стратегія кібербезпеки України, Національна розвідувальна програма. Документами середньострокового планування є інші стратегічні документи, програми щодо розвитку складових сектору безпеки і оборони, зокрема оснащення їх сучасним озброєнням і військовою технікою, створення необхідних запасів матеріально-технічних засобів та необхідних для цього потужностей оборонно-промислового комплексу, реалізація інших заходів з посилення обороноздатності держави [5].

Короткострокове планування передбачає щорічне розроблення планів утримання та розвитку (діяльності) складових сектору безпеки і оборони, основних показників державного оборонного замовлення (на трирічний період), у яких визначаються завдання щодо реалізації документів довгострокового і середньострокового планування [5].

Для підвищення діяльності РНБО і з метою передбачення можливих загроз національній безпеці України в інформаційній сфері та аналізу їх наслідків Указом Президента 22 січня 2002 р. створена Міжвідомча комісія з питань інформаційної політики та інформаційної безпеки при Раді національної безпеки і оборони України [6], що є консультативно-дорадчим органом, основними завданнями якої є аналіз стану та можливих загроз національній безпеці України в інформаційній сфері та узагальнення міжнародного досвіду щодо формування й реалізації інформаційної політики, удосконалення системи оперативного інформаційно-аналітичного забезпечення Президента України (у тому числі альтернативною інформацією) у сфері національної безпеки і оборони тощо.

Одну з ключових ролей у сфері моніторингу інформаційного простору і прогнозування соціально-політичних процесів відіграють Адміністрація Президента і Національний інститут стратегічних досліджень. Відповідно до Положення про Адміністрацію Президента України Адміністрація здійснює моніторинг інформаційного простору України, створює умови для доступу громадськості до інформації про діяльність Президента України та Адміністрації, забезпечує оперативне надання інформації про діяльність Президента України та Адміністрації

засобом масової інформації, забезпечує роботу офіційного інтернет-представництва Президента України. Цими питаннями безпосередньо займається Головний департамент інформаційної політики Адміністрації Президента України, який є структурним підрозділом інформаційного, аналітичного та організаційного забезпечення діяльності Президента України щодо політичного керівництва та контролю за стратегічно важливими для розвитку та безпеки України проектами та з питань формування й реалізації державної інформаційної політики. Департамент, відповідно до покладених на нього завдань, узагальнює аналітично-інформаційні та довідкові матеріали за результатами щоденного моніторингу інформаційного простору, готує щотижневі експертно-аналітичні документи за результатами такого моніторингу тощо [7].

Значний внесок у інформаційний супровід і прогнозування проблем у сфері безпеки і оборони робить Національний інститут стратегічних досліджень, який створено Указом Президента України № 127 від 4 березня 1992 року. Основними завданнями Інституту є наукове обґрунтування, аналіз та оцінка проблем і перспектив суспільно-політичного розвитку України [8].

Наукові здобутки Інституту висвітлюються у монографіях, науково-аналітичних матеріалах, аналітичних доповідях, наукових статтях. У 2006 р. Інститутом започатковано видання щоквартального науково-аналітичного збірника “Стратегічні пріоритети”. У 2016 р. Національний інститут стратегічних досліджень уперше увійшов до Всесвітнього індекс-рейтингу Інституту Лаудера Університету Пенсільванії, за рейтингом серед державних аналітичних установ і незалежних центрів Інститут у 2017 р. посів 73-тє місце [9, с. 137].

Серед публікацій Інституту:

– Аналітична доповідь до щорічного послання Президента України до Верховної Ради України “Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2018 році”, в якій проаналізовані сучасні загрози та виклики для нашої країни, здійснено аналіз зовнішньополітичної ситуації (можливі сценарії розвитку конфлікту з РФ, відносини з ЄС тощо), стану внутрішніх справ України та окреслено сценарії можливого подальшого розвитку;

– монографія “Донбас і Крим: ціна повернення”, в якій здійснено аналіз причин, розроблено основні сценарії щодо повернення тимчасово окупованих територій;

– монографія “Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики”, в якій

висвітлено ключові теоретико-методологічні підходи до дослідження проблем національної безпеки держави та розглянуто основні методи для розв'язання цих проблем, зокрема й прогнозування та моделювання;

– збірник матеріалів міжнародних експертних нарад “Зелена книга з питань захисту критичної інфраструктури в Україні”, в якому наголошено, що в умовах формування суспільства ризику відбувається виникнення багатьох криз різного походження та характеру. Це свідчить про скорочення горизонту або навіть неспроможність прогнозування в сучасних механізмах управління у сфері безпеки, їх нездатність запобігати малоймовірним надзвичайним ситуаціям комплексного характеру, таким як терористичні атаки 11 вересня 2001 р. у США, світова фінансова криза (2008 р.), гібридна війна Росії проти України, криза з біженцями в ЄС 2015–2018 рр. Аналіз указаних та інших масштабних комплексних викликів регіональній і глобальній системам безпеки, винесені з них уроки з усією очевидністю включають до порядку денного завдання забезпечення захисту критично важливих для існування держави об'єктів, систем і ресурсів (критичної інфраструктури) від усіх видів загроз та їх комбінацій [8];

– монографія “Світова гібридна війна: український фронт”, в якій досліджено особливості гібридної війни та намічено основні шляхи щодо протидії гібридним загрозам.

Національний інститут стратегічних досліджень бере участь у розробці Стратегії національної безпеки України, яка є основним документом довгострокового планування, яким визначаються основні напрями державної політики у сфері національної безпеки, поточні та прогнозовані загрози національній безпеці та національним інтересам України з урахуванням зовнішньополітичних та внутрішніх умов.

У системі інформаційного та аналітичного супроводу Міністерства оборони України ключовим є Відділ організаційно-аналітичного забезпечення роботи Міністерства оборони України (патронатна служба), який здійснює моніторинг, інформаційно-аналітичне забезпечення та експертно-прогнозу діяльність, спрямовану на реалізацію державної політики з питань оборони та військового будівництва [10].

Одним з основних завдань Міністерства оборони України є формування військової безпеки, стану військової захищеності національних інтересів в умовах потенційної та реальної військової загрози. Головним документом у сфері військової безпеки є

Стратегія військової безпеки України, яка направляється на розгляд Кабінету Міністрів України, за рішенням якого вона вноситься до Ради національної безпеки і оборони України для схвалення та подальшого затвердження указом Президента України [5].

Аналізуючи аналітично-прогностичну діяльність силових структур, слід зазначити, що прогнозування і планування у сфері оборони і безпеки упродовж тривалого часу здійснювалося неналежним чином, відтак низка викликів і загроз не були передбачені, зокрема й анексія Криму Російською Федерацією і посилення сепаратизму на Сході України за підтримки тієї ж Росії, залишилися невизначеними. Відтак Рада національної безпеки і оборони України, розглянувши стан виконання її рішень щодо посилення обороноздатності держави, визначає недостатньо ефективну роботу органів державної влади стосовно прогнозування і нейтралізації загроз національній безпеці. З метою неухильного виконання прийнятих рішень РНБО з питань забезпечення обороноздатності держави 26 травня 2015 р. була утворена Міжвідомча комісія з питань оборонно-промислового комплексу [11].

Основними причинами наявних проблем є недостатня ефективність роботи окремих керівників та підрозділів структур сектору безпеки та оборони, зокрема неспроможність до запровадження інновацій, мотивації підлеглих на досягнення конкретного результату.

Питання прогнозування та перспективного планування, запровадження системних змін у діяльності структур сектору безпеки та оборони і, зокрема, в Міністерстві оборони та Генерального штабу Збройних Сил України повинні стати пріоритетними, а не підмінятися перманентним моніторингом стану справ.

Серйозними проблемами у цій галузі залишаються: недостатній рівень координації діяльності органів сектору безпеки і оборони, у тому числі і щодо питань прогнозування та перспективного планування; неналежний контроль за виконанням рішень РНБОУ тощо.

Як зазначено в Аналітичній доповіді Національного інституту стратегічних досліджень, незважаючи на те, що Законом України “Про внесення змін до Закону України “Про Раду національної безпеки і оборони України” щодо вдосконалення координації і контролю у сфері національної безпеки і оборони” від 25 грудня 2014 р. № 43-VIII були посилені повноваження Ради національної безпеки і оборони України щодо координації та контролю діяльності органів ви-

конавчої влади у сфері національної безпеки і оборони. Відсутність ефективного механізму притягнення до відповідальності за невиконання рішень РНБОУ суттєво послаблює можливість держави щодо реалізації системних заходів у сфері забезпечення національної безпеки і оборони [12].

Також слід пришвидшити виконання завдання, визначеного Коаліційною угодою, щодо запровадження в державі системи стратегічного планування та прогнозування з метою запобігання загрозам національній безпеці й визначення порядку дій у кризових ситуаціях, яка б об'єднала в єдиний комплекс заходи політичного, воєнного, економічного, інформаційного та іншого характеру.

Як ми уже зазначали, в умовах посилення зовнішніх викликів та загроз національній безпеці, які виникають у сучасних умовах, актуалізується проблема наукового передбачення політики, прогнозування шляхів формування ефективної державної політики у сфері національної безпеки. З цією метою потрібно не тільки підвищувати ефективність державних органів сектору безпеки й оборони України, а й активно залучати потенціал недержавних структур, зокрема аналітичних центрів. Ця практика є досить поширеною в розвинутих західних країнах. В Україні з цією метою було створено низку недержавних установ, зокрема:

– Український центр економічних і політичних досліджень ім. О.Разумкова, заснований у 1994 р., який здійснює дослідження державної політики в таких сферах: внутрішня політика, державне управління, економічна політика, енергетика, земельні відносини, зовнішня політика, соціальна політика, міжнародна та регіональна безпека, національна безпека та оборона [13]. За підтримки центру видається журнал “Національна безпека і оборона”, в якому досліджуються безпекові проблеми, зокрема в номері № 9-10 за 2016 р. були проаналізовані події на Сході України. Зокрема, зазначено, що в статті “Гібридна війна Росії – виклик і загроза для Європи” висвітлено особливості агресивних дій Росії проти України та відображено критичну вразливість західного світу до силової гібридної політики Кремля. Також було підкреслено, що в умовах сучасних викликів західні країни стикнулися з внутрішніми (потік мігрантів, Brexit) та зовнішніми загрозами (війна в Сирії, інформаційна війна Росії) і відчують невідповідність і недостатність досвіду щодо протидії Росії через страх ядерної конфронтації з РФ. Ос-

танні події показали, що російсько-українська гібридна війна є не тільки локальним, а й регіональним та світовим геополітичним конфліктом. Відтак агресія Кремля несе загрозу не лише суверенітету України, а й єдності ЄС, її безпеці. В цих умовах необхідним є пошук оптимальних рішень, забезпечення формування спільної політики щодо протидії російській експансії;

– Інститут трансформації суспільства (англ. Institute of Society Transformation, IST: <http://ist.osp-ua.info>), створений у 1994 р. Він здійснює аналіз економічних реформ, питань державного управління та національної безпеки, геополітики, досліджує особливості політичної трансформації суспільства [14];

– Київський інститут проблем управління ім. Горшеніна (англ. Gorshenin Institute: <http://institute.gorshenin.ua>) здійснює аналіз соціально-політичної та економічної ситуації, проводить моделювання ситуацій та ризиків, прогнозування, у тому числі сценарне, реалізує дослідницькі проекти, розробляє програми розвитку територій [15]. Так, директор політичних програм Інституту Є.Курмашов, проаналізувавши тенденції розвитку американо-українських відносин, зазначив, що ці відносини, незважаючи на позитивне ставлення США до України, гальмуються слабким темпом реформ, недостатністю зрілості політичної еліти, безпрецедентно високим рівнем корупції в країні;

– Міжнародний центр перспективних досліджень (англ. International Center for Policy Studies, ICPS: <http://www.icps.com.ua>) здійснює аналітичні дослідження, прогнозує розвиток та оцінює можливі ризики, у тому числі і економіці України [16]. Так, центр у лютому 2018 р. провів публічну дискусію “Врегулювання конфлікту на Донбасі: моделі і ціна” у м. Краматорськ, де було відзначено, що для розробки й реалізації моделей врегулювання конфлікту на Сході України потрібно обов'язково здійснити аналіз особливостей економічного та соціально-політичного розвитку регіону, його внесок у розвиток вітчизняної економіки, оцінку руйнувань та втрат, що зазнав регіон у результаті проведення АТО;

– Інститут демократії ім. Пилипа Орлика (<http://idpo.org.ua>) [17], основними напрямками діяльності якого є: дослідження державного самонарядування та місцевого самоврядування, громадянського суспільства, національної безпеки, прав людини та національних меншин, охорони довкілля;

– Центр міжнародних досліджень (<http://cis-onu.com/tsmd/pro-tsentr>) [18] займається аналізом

міжнародних відносин, зовнішньої політики та здійснює дослідження з питань безпеки, європейської та євроатлантичної інтеграції, проблем забезпечення Чорноморської регіональної безпеки. Центр досить активно співпрацює з американськими і європейськими науково-дослідницькими структурами, проводячи з ними спільні проекти;

– Український інститут публічної політики (<http://uipr.org.ua/>) [19] спрямовує свої зусилля на підвищення ефективності державного управління, посилення громадянського суспільства. Він реалізує кілька програм, зокрема: розвиток демократії та належного врядування, забезпечення ефективної економічної політики та підтримка бізнесу, дослідження проблем зовнішньої та безпекової політики;

– Інститут аналізу та прогнозування (<http://www.iap.org.ua>) [20] – незалежний недержавний аналітичний центр, що досліджує суспільно-політичні, економічні і військово-політичні процеси в Україні та світі, проводить експертне обговорення, здійснює прогнозування й моделювання вищезазначених процесів. Зокрема, у жовтні 2017 р. експертами Інституту було проведено прес-конференцію на тему “Територія реформ. Кризовий моніторинг”, під час якої презентовано результати дослідження громадської думки та здійснено аналіз найбільших загроз для України.

Аналізуючи діяльність неурядових структур, слід зазначити, що найбільш ефективним для неурядових дослідних організацій виявляється підхід “потрійного напрямку”: акумуляція проблемних питань, публічне їх озвучення з метою привернути увагу влади та публічний контроль за реакцією, формуванням рішень та впровадженням їх в управлінську діяльність.

І хоча останнім часом в Україні виникло багато інформаційно-аналітичних, експертних та консалтингових центрів, що займаються різними видами робіт – від аналізу передвиборчої ситуації та планування виборчих кампаній до розробки стратегій розвитку країни на довгострокову та середньострокову перспективу, гостро постає проблема стандартів якісного політичного аналізу та прогнозування загроз і викликів національній безпеці з метою розробки та реалізації адекватної стратегії прийняття політичних рішень, адже:

- багато заявлених прогнозів так і не знайшли свого підтвердження в політичній практиці;

- до числа аналітиків відносять себе й виборчі технологи, і журналісти, і іміджмейкери та інші суб’єкти, які своєю не дуже компетентною працею дискредитують саме науковий політичний аналіз та експертизу;

- публічні політичні рішення в нашій країні приймаються у багатьох випадках абсолютно інтуїтивно, без проведення попередньої наукової інформаційно-аналітичної діяльності та без урахування експертно-прогнозних передбачень перспектив розвитку.

Усе це свідчить про те, що прикладний політичний аналіз як професійна сфера:

- перебуває у стадії свого становлення;
- немає потужної методологічної бази аналітичних досліджень;
- переважно не використовується державницькою елітою України.

Саме тому проблема стандартів якісного політичного аналізу та прогнозування для надійної фіксації змін, вияву механізмів політичної динаміки, для реалізації адекватної стратегії прийняття політичних рішень набуває особливої актуальності.

Наукове прогнозування явищ і процесів у житті суспільства завжди було одним із найважливіших завдань науки. Особливо актуально це в наші дні, коли посилюються виклики та загрози, різко прискорюються темпоритми суспільного розвитку, зростає щільність інформаційних потоків, суспільно-політичні явища та події мають усе більш синергетичний характер, а горизонт передбачуваності подій у політичній системі та ступінь керованості зменшується.

З метою підвищення ефективності прогнозування як складової аналітичної діяльності органів державної влади України, зокрема й сектору безпеки й оборони України, необхідно:

- підвищити якість підготовки спеціалістів інформаційно-аналітичної діяльності до роботи в сучасних умовах;

- посилити інституційне забезпечення цієї галузі;

- створити єдину базу прогнозів у сфері безпеки та оборони для моніторингу та визначення актуальних загроз для суспільства та вироблення механізмів для їх подолання;

- удосконалити законодавче забезпечення цієї галузі;

- посилити взаємодію органів державної влади та недержавних структур.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Підсумовуючи, слід відзначити низьку ефективність прогнозування діяльності у сфері національної безпеки, що зумовлено: відсутністю достатньої кількості професійних науковців-аналітиків та недостатнім рівнем їх готовності до роботи в сучасних умовах; недосконалістю організаційно-правової бази інформаційно-аналітичної

діяльності та прогнозування; недостатнім рівнем прозорості й підзвітності суспільству системи державного управління у сфері національної безпеки, що впливає на ефективність пошуку, накопичення та опрацювання актуальної та достовірної інформації тощо.

Слід зазначити, що запровадження в державі системи стратегічного планування та прогнозування законодавчо уже закріплено. Воно створюється з метою запобігання загрозам національній безпеці й визначення порядку дій у кризових ситуаціях, яка б об'єднала в єдиний комплекс заходи політичного, воєнного, економічного, інформаційного та іншого характеру. Але інституційне забезпечення системи стратегічного планування забезпечується недостатнім чином і потребує передусім уточнення повноважень, взаємозгодження функцій та завдань суб'єктів сектору безпеки й оборони з метою унеможливлення виконання ними дублюючих або невластивих їм функцій, розпорощення сил та засобів.

Список використаних джерел

1. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного та соціального розвитку в Україні [Електронний ресурс] : Закон України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1602-14>.
2. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад. : Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін. ; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна. – Київ : НАДУ, 2010. – 820 с.
3. Телешун С. О. Політична аналітика, прогнозування та політичні консультації : курс лекцій / С. О. Телешун, А. С. Баронін ; Благодійний фонд "Співдружність". – Київ : Видавець Паливода А. В., 2001. – 112 с.
4. Дяченко Н. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування [Електронний ресурс] / Н. Дяченко // Публічне адміністрування: теорія та практика. – 2013. – Вип. 2. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Patp_2013_2_14. – Назва з екрана.
5. Про національну безпеку України [Електронний ресурс] : Закон України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>.
6. Про Міжвідомчу комісію з питань інформаційної політики та інформаційної безпеки при Раді національної безпеки і оборони України [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 22 лют. 2002 р. № 63/2002 // Інтернет-портал Верхов. Ради України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/63/2002>.
7. Про Положення про Адміністрацію Президента України [Електронний ресурс] : Указ Президента

Має запровадити чіткий механізм керівництва сектором безпеки і оборони як функціональним об'єднанням із визначенням особливостей його функціонування в мирний час, у кризових ситуаціях і в особливий період.

У цьому контексті Рада національної безпеки і оборони України має стати основною ланкою в системі стратегічного управління сектором безпеки і оборони, надійним майданчиком для обговорення питань на рівні найвищих керівників та ухвалення за їх результатами рішень, обов'язкових для виконання. Підвищення ефективності процесу підготовки проектів відповідних рішень потребує модернізації роботи Апарату РНБОУ зі створенням нових відділів, зокрема й відділу стратегічного планування та прогнозування.

Перспективи подальших досліджень полягають у більш ґрунтовному дослідженні основних технологій прогнозування в системі стратегічного управління сектором безпеки і оборони.

References

1. Zakon Ukrainy "Pro depzhavne pprohnozuvannia ta pozpoblennia ppopram ekonomichnoho ta cotsialnoho pozvytku v Ukraini" [Elektronnyi resurs] Pezhym doctupu: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1602-14>
2. Entsiklopedychnyi slovnyk z derzhavnoho upravlinnia /uklad.: Yu. P. Surmin, V. D. Bakumenko, A. M. Mykhnenko ta in.; za red. Yu. V. Kovbasiuka, V.P.Troshchynskoho, Yu. P. Surmina. – K.: NADU, 2010. – 820 s.
3. Teleshun S. O. Politychna analityka, pprohnozuvannia ta politychni koncultatsii [Tekct]: kupc lektsii / S. O. Teleshun, A. S. Baponin; Blahodiinyi fond "Cpivdpuzhnic". – K.: Vydavets Palyvoda A. V., 2001. – 112 s.
4. Diachenko N. Infopmatsiino-analitchne zabezpechenia diialnocti ophaniv depzhavnoi vlady ta mictsevoho samovpiaduvannia [Elektronnyi resurs] / N. Diachenko // Publichne adminictpuvannia: teopiia ta ppaktyka. – 2013. – Vyp. 2. – Pezhym doctupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Patp_2013_2_14. – Nazva z ekpanu.
5. Zakon Ukrainy "Pro natsionalnu bezpeku Ukrainy" [Elektronnyi resurs] Pezhym doctupu: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>
6. Ppo Mizhvidomchu komiciiu z pytan infopmatsiinoi polityky ta infopmatsiinoi bezpeky ppy Padi natsionalnoi bezpeky i obo pony Ukrainy: Ukaz Ppezydenta Ukrainy vid 22.02.2002p. № 63/2002 [Elektronnyi resurs] // Intepnet poptal Vepkh. Pady Ukrainy. – Pezhym doctupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/63/2002>.

- України від 02 квіт. 2010 р. № 504/2010 (редакція 05 лип. 2016 р., підстава 283/2016) // Інтернет-портал Верхов. Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/ru/504/2010>. – Назва з екрана.
8. Про інститут [Електронний ресурс] // Офіц. сайт Національного інституту стратегічних досліджень. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/presentation.html>. – Назва з екрана.
 9. Global Go To Think Tank Index Report 2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://repository.upenn.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1012&context=think_tan. – Назва з екрана. – Дата доступу: 31 листоп. 2018 р.
 10. Структура апарату Міністерства оборони України [Електронний ресурс] // Офіц. сайт М-ва оборони України. – Режим доступу: <http://www.mil.gov.ua/ministry/struktura-aparatu-ministerstva/>. – Назва з екрана.
 11. Про стан виконання рішень Ради національної безпеки і оборони України та додаткові заходи щодо забезпечення обороноздатності держави [Електронний ресурс] : Рішення Ради національної безпеки і оборони України, введено в дію Указом Президента України від 26 трав. 2015 р. № 285/2015 // Інтернет-портал Верхов. Ради України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/n0007525-15>. – Назва з екрана.
 12. Аналітична доповідь до щорічного послання Президента України до Верховної Ради України “Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2018 році” [Електронний ресурс] / В. П. Горбулін, О. С. Власюк // Інтернет-портал Нац. ін-ту стратег. дослідж. при Президентові України. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/3143/>.
 13. Український центр економічних і політичних досліджень ім. О. Разумкова [Електронний ресурс] // Офіц. сайт Центру. – Режим доступу: <http://www.razumkov.org.ua/>. – Назва з екрана.
 14. Інститут трансформації суспільства [Електронний ресурс] // Офіц. сайт Інституту. – Режим доступу: <http://ist.osp-ua.info/>. – Назва з екрана.
 15. Київський інститут проблем управління ім. Горшеніна [Електронний ресурс] // Офіц. сайт Інституту. – Режим доступу: <http://institute.gorshenin.ua>. – Назва з екрана.
 16. Міжнародний центр перспективних досліджень [Електронний ресурс] // Офіц. сайт центру. – Режим доступу: <http://www.icps.com.ua/>. – Назва з екрана.
 17. Інститут демократії ім. Пилипа Орлика [Електронний ресурс] // Офіц. сайт Інституту. – Режим доступу: <http://idpo.org.ua>. – Назва з екрана.
 18. Центр міжнародних досліджень [Електронний ресурс] // Офіц. сайт Одеського нац. ун-ту. – Режим доступу: <http://cis-onu.com/tsmd/pro-tsentr>. – Назва з екрана.
 19. Український інститут публічної політики [Електронний ресурс] // Офіц. сайт Інституту. – Режим доступу: <http://uipp.org.ua/>. – Назва з екрана.
 7. Про Положення про Адміністративний Президент України: Указ Президента України від 02.04.2010р. № 504/2010 (pedaktsiia 05.07.2016, pidctava 283/2016) [Elektronnyi pecupc] // internet poptal Vepkh.Pady Ukrainy. – Pezhym doctupu : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/ru/504/2010>. – Nazva z ekpanu.
 8. Ppo inctytut [Elektronnyi pecupc] // Ofits.cait Natsionalnoho inctytutu ct patehichnykh doclidzhen. [Elektronnyi pecupc] Pezhym doctupu: <http://www.niss.gov.ua/presentation.html>. – Nazva z ekpanu.
 9. Global Go To Think Tank Index Report 2017 [Elektronnyi pecupc]. – Pezhym doctupu: https://repository.upenn.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1012&context=think_tan. – Nazva z ekpanu. – Data doctupu : 31.11.2018.
 10. Ct punktupa apapatu Minicteptva obo pony Ukrainy [Elektronnyi pecupc] // Ofits. cait Minicteptva obo pony Ukrainy. Pezhym doctupu: <http://www.mil.gov.ua/ministry/struktura-aparatu-ministerstva/>. – Nazva z ekpanu
 11. Pro stan vykonannia rishen Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy ta dodatkovy zakhody shchodo zabezpechennia oboronozdatnosti derzhavy: Rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy, vvedeno v diu Ukazom Prezydenta Ukrainy vid 26 travnia 2015 roku № 285/2015 <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/285/2015/paran2-n2> [Elektronnyi resurs] // Internet-portal Verkhov. Rady Ukrainy. – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/n0007525-15>. – Nazva z ekranu.
 12. Analitichna dopovid do shchorichnoho poslannia Prezydenta Ukrainy do Verkhovnoi Rady Ukrainy “Pro vnutrishnie ta zovnishnie stanovishche Ukrainy v 2018 rotsi” [Elektronnyi resurs] / V.P.Horbulin, O.S.Vlasiuk // Internet-portal Natsionalnoho inctytutu stratehichnykh doslidzhen pry Prezydentovi Ukrainy. – Rezhym dostupu: <http://www.niss.gov.ua/articles/3143/>
 13. Ukpa inckyi tsentp ekonomichnykh i politychnykh doclidzhen im.O.Pazumkova [Elektronnyi pecupc] // Ofits. cait Tsentpu. – Pezhym doctupu: <http://www.razumkov.org.ua/>. – Nazva z ekpanu.
 14. Inctytuttpancfopmatsiicupilctva [Elektronnyi pecupc] // Ofits.cait Inctytutu. – Pezhym doctupu : <http://ist.osp-ua.info/>. – Nazva z ekpanu.
 15. Kyivckyi inctytut ppoblem uppavlinnia im. Hopshenina [Elektronnyi pecupc] // Ofits.cait Inctytutu. – Pezhym doctupu : <http://institute.gorshenin.ua>. – Nazva z ekpanu.
 16. Mizhnapodnyi tsentp pepcpektyvnykh doclidzhen [Elektronnyi pecupc] // Ofits. cait tsentpu. – Pezhym doctupu : <http://www.icps.com.ua/>. – Nazva z ekpanu.
 17. Inctytut demokpatii im.Pylypa Oplyka [Elektronnyi pecupc] // Ofits.cait Inctytutu. – Pezhym doctupu : <http://idpo.org.ua>. – Nazva z ekpanu.
 18. Tsentp mizhnapodnykh doclidzhen [Elektronnyi pecupc] // Ofits. cait Odeckoho nats.univ. – Pezhym doctupu: <http://cis-onu.com/tsmd/pro-tsentr>. – Nazva z ekpanu.

20. Інститут аналізу та прогнозування [Електронний ресурс] // Офіц. сайт Інституту. – Режим доступу: <http://www.iap.org.ua/>. – Назва з екрана.
19. Ukrainkyi instytut publichnoi polityky [Elektronnyi resurs] // Ofits. sait Instytutu – Rezhym dostupu: <http://uipp.org.ua/>. – Nazva z ekranu.
20. Instytut analizu ta prohnozuvannia [Elektronnyi resurs] // Ofits.sait Instytutu. – Rezhym dostupu :<http://www.iap.org.ua/>. – Nazva z ekranu.

Андрейчук Віталій Степанович,
аспірант кафедри глобалістики, євроінтеграції
та управління національною безпекою,
Національна академія державного управління
при Президентіві України,
03057, Україна, м. Київ, вул. Антона Цедіка, 20

Цитування: Андрейчук В. С. Інституційне забезпечення впровадження прогнозування в системі державного управління національною безпекою України // Вісн. НАДУ. Серія “Державне управління”. – 2018. – № 4 (91). – С. 163–171.

Стаття надійшла: 14.12.2018

Схвалено до друку: 21.12.2018

Andreichuk, Vitalii S.,
Postgraduate student of the Chair of Globalistics,
Eurointegration and Management of National Security,
National Academy for Public Administration under the
President of Ukraine,
20, Anton Tsedyk St., Kyiv, 03057, Ukraine
Email: Vitalii.Andreichuk@gmail.com
ORCID: 0000-0001-5238-5959

Citation: Andreichuk, V. S. (2018) [Institutional support for the introduction of information technologies foresight in the system of public administration by the national security of Ukraine]. *Bulletin of the NAPA, Series “Public Administration”*, 4 (91), 163–171.

Article arrived: 14.12.2018

Accepted: 21.12.2018